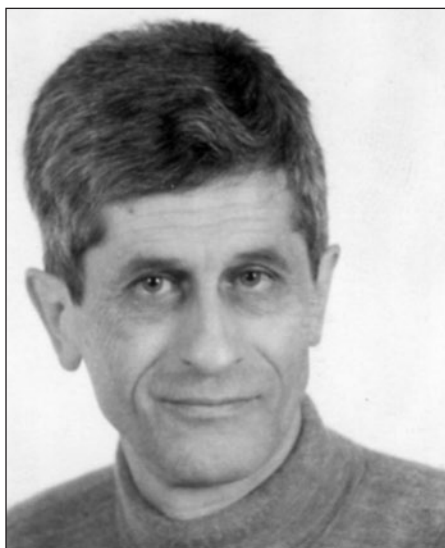

Környei János klarinét-szolfézs szakos zenetanár (1942–2016)

VESZPRÉMBEN SZÜLETTEM 1942. MÁRCIUS 29-ÉN. Császáron laktunk (Komárom megye) 1950-ig, majd Veszprémbe költöztünk. Itt az akkori 1. sz. általános fiúiskola tanulója lettem. Édesapám még abban az évben beíratott zeneiskolába. Számunkra anyagilag a hegedű volt az elérhető hangszer, így én is hegedűt tanultam kezdetben Bálint Magda tanárnőnél. Később lettem Káté István növendéke.

1956-ban a Lovassy László Gimnázium tanulója lettem, ahol 1960-ban érettségiztem. Az osztályomban volt egy zongorista, egy gitáros és egy trombitás fiú is, és mint az akkori legtöbb fiatalnak, nekünk is nagyon tetszett a divatos dixiland zene, elhatároztuk, hogy alakítunk egy zenekart, de ehhez kellett volna egy klarinétos is. Rám esett a választás, hogy én tanuljak meg klarinézni, mivel már hosszabb ideje voltam zeneiskolás. Az ötlet nekem is tetszett, így 1958-ban beiratkoztam klarinéra is Szűcs József tanár úrhoz. Ez lett a főtanszakom, a hegedülést pedig Kollár Kálmánnál folytattam a gimnázium befejezéséig, akivel élete végéig baráti kapcsolatunk megmaradt.

Közben alakult meg a Veszprémi Szimfonikus Zenekar, aminek alapító tagja lettem, mint hegedűs. Valahogy a klarinézozás jobban vonzott, na meg a társak biztatása sem volt közömbös, így szépen haladtam.

Negyedikben félévkor újabb meglepetés és kihívás ért, Szűcs tanár úr megkérdezte, lenne-e kedvem klarinét szakon továbbtanulni? Ilyet eddig nem forgattam a fejemben, de az ajánlat tetszett. Pályaválasztás előtt álltunk, esélyem sem volt származásom miatt az egyetemi felvételre. Arra gondoltam, itt talán nagyobb szerencsével járok a továbbtanulást illetően. Belevágtam és felvételiztem a Győri Zeneművészeti Szakiskolába. Fél évem volt arra, hogy felkészüljek, de hála tanárom segítségének, sikerült. A szakiskolában is sürgetett az idő, mert fenyegetett a katonai behí-

vás, ezért nagy lendülettel egy év alatt végeztem el a két éves anyagot. Itt Apró József tanár úr áldozatos segítségével értem el, hogy röviddel a katonai behívó megérkezése előtt felvettek a szaktanár-képzőbe, ami mentesített a katonai szolgálat alól.

A tanárképzős éveim szintén tele voltak váratlan, előre nem tervezett fordulatokkal. A párhuzamosan folytatott tánczenei tevékenységem közben, még másodéves tanárképzős koromban a sors összehozott egy lánnyal, akivel hamarosan összeházasodtunk, aki azóta is a feleségem. Én Győrben tanultam, ő Budapesten élt, a távolság túl nagynak bizonyult, mi pedig komolyan gondoltuk az együttélést. Ő hamarosan utánajárt, hogy a budapesti tanárképzőben folytathassam tanulmányaimat. Így a másodévet már Budapesten fejeztem be Meizl Ferenc tanár úrnál, aki az Operaház első klarinétosa is volt. A helyzet új feladat elé állított, gondolkodnom kellett valamilyen pénzkereseti lehetőségről. Budapesten akkor tanári állást találni lehetetlen volt, ezért látszott jó lehetőségnek, amikor egy fúvószenekari állásról szereztem tudomást. Próbajátékon meghallgattak és megfeleltem, így a diploma megszerzése előtt már dolgozhattam. Másik nagy öröm is ért ebben az évben, megszületett kislányunk, Ágota.

1965-ben diplomáztam, és nekivághattunk az életnek. 1966-ban édesapám váratlanul meghalt, ez újabb nagy kérdés elé állított bennünket, hogy tudunk édesanyámon segíteni. A családi tanács úgy döntött, hogy Veszprémbe költözünk, itt talán könnyebben lehet képesítésünknek megfelelő álláshoz, és netán lakáshoz is jutni. Sajnos egyik sem valósult meg. 1967-ben feleségem Herenden, én pedig Várpalotán kaptam tanári állást, lakáshoz jutásról pedig szó sem lehetett. Veszprémben újból tagja lettem a szimfonikus zenekarnak, most már, mint klarinétos, Szűcs József tanár úr mellett. Folytatódhatott a veszprémi zeneiskolával is a régi kapcsolatom. Várpalotán a klarinét tanszak kiépítése volt az első nagy tanári feladatomban, amit sikerült is megvalósítani, majd igazgatóhelyettes lettem.

1971-ben megszületett második kislányom, Réka és a család szétszakítottsága mégis arra kényszerített, hogy igyekezzem a veszprémi zeneiskolába bekerülni. 1975-ben adódott erre alkalom, amikor Veszprémben a fúvós tanszakok annyira fejlődtek, hogy a vonósokhoz hasonlóan ezen a szakterületen is lehetett volna zenekart szervezni, csak nem volt, aki vállalja az együttes vezetését. Káté István igazgató úrral megállapodtam, ha biztosít számomra tanári állást, vállalom a zenekar létrehozását. A körülmények is ez irányba hatottak, mert Szűcs József szakfelügyelő lett, növendékei ellátatlanok maradtak, így szükség lett az én tanári munkámra.

1975-ben a veszprémi zeneiskolában megkezdhettem a zenekar-építő munkát. Hatalmas, szinte leküzdhetetlen nehézségek merültek fel már az elején, hiszen a zenekarhoz nemcsak zenészek kellek, hanem próbalehetőség és hangszerek is. Sőt hamarosan az is megmutatkozott, hogy még a fúvósok tanítására sem volt elegendő hely. Eleinte a Dimitrov Művelődési Központban próbáltunk, mert a zeneis-

kolában nem fért el a „hangunk”, sem az összeverbuvált csapat. De ügyszerető emberek felkarolták ezt a zenekari mozgalmat!

1974-ben elkészült a Botev Általános Iskola, melyben feleségem is állást kapott. 1975-ben beszélgettem Kovács János igazgató úrral, szóba került a fent említett nehézség, ő felajánlotta, hogy befogadja iskolájába a zenekart, sőt még a zeneiskolai tanórák számára is biztosít helyet délutánonként. Ez a nagylelkű felajánlás más előnnyel is járt, mert az iskola növendékei közül sok gyereket nyertünk meg a zene-tanulás és a zenekar ügyének. Kovács János igazgató úr már sajnos nincs közöttünk, de én hálával emlékezem meg erről a nemes tettéről.

Hamarosan már hárman jártunk ki tanítani a délutáni órákban, zenekari próbát pedig késő délután tartottam. Az iskola rövidesen bővült egy újabb épülettel, ebben próbálhattunk, és a terjedelmes felszereléseinknek is itt kaptunk helyet.

Eközben megépült Veszprémben az Úttörőház, amely „adoptált” bennünket, és felvállalta a zenekar anyagi fenntartását. Köszönet érte Wohlfart Zsuzsanna igazgatónőnek. Nem volt egyszerű a feladat, mert a Megyei Úttörőház volt a névadónk és fenntartónk, a Botev Általános Iskola nyújtotta az otthont, és a zeneiskolai tanárok végezték a hangszerekek tanítását.

Volt még egy negyedik és nagyon fontos feladat, a zenekar jó minőségű hangszerekkel történő felszerelése. Mivel közben igazgatóhelyettesi kinevezést kaptam, rálátásom lett az iskolák pénzügyi helyzetére is. Tudtam, hogy a városi és megyei fenntartóknál volt „pénzmaradvány” iskolaügyekre.

Így fordultam az akkori városi és megyei művelődési osztályok vezetőihez, név szerint Vajna József városi, Kapor Károly megyei osztályvezetőhöz. Mindketten az oktatás és a kultúra elkötelezett hívei voltak. Ennek köszönhettem, hogy oly mértékben segítettek a zenekar létrehozásában, hogy pénzügyi támogatással a legkiválóbb Yamaha hangszerekkel tudtam ellátni az együttesemet. Így – mire a zenekar tudása megkövetelte a tiszta és szép hangzást – sikerült beszerezni olyan hangszerállományt, mint az ország legjobb zenekarainak volt. A hangszeres karbantartását és javítását is én végeztem, csak úgy, mint a kották beszerzését és másolását is, amit akkor bizony még kézzel végeztem. A technikai problémák megoldása mellett, a zenei színvonal minél magasabbra fejlesztése volt a legfontosabb cél. Ennek érdekében fúvós karnagyi képzésen vettem részt.

Jelen voltunk országos zenekari találkozók, ahol a gyerekek is hallhatták, hol tartunk, és hol kell javítani. Ez nagy ösztönző erő volt a zenekari munkában való rendszeres és lelkes részvételükhöz. Időközben az 1975-ös alapító tagok átkerültek a város felnőtt zenekarába. A később középiskolába kerültekből pedig egy ifjúsági zenekart szerveztem 25 taggal, a 45 tagú úttörőzenekar mellett. Ennek patronálását Sörös Géza igazgató úr, az akkori MŰM 306-os Szakmunkásképző Intézet igazgatója vállalta fel. Sajnos már ő sincs köztünk, de nagy szeretettel és hálával gondolok

rá is. Ezek a zenekarok ellátták a város és az iskolák rendezvényeit, az ünnepségeknek megfelelő keretet biztosítva. Számos hangversenyt is tartottunk zenei fejlődésünk bemutatására. Az országos fúvószenekari találkozókra, amit Vácott és Veszprémbe rendeztek, mindig a kiemelt zenekarok között szerepeltünk.

Ennyi év távlatából visszatekintve ez nehéz és sok munka volt, de nagyon szép és szívet melengető tanári feladatnak éltem meg. Ma is szeretettel és hálával gondolok növendékeimre, zenekaraim tagjaira, hogy segítették kiteljesedni tanári pályámat kitartásukkal, ügybuzgalmukkal. Köszönöm a szülőknél és mindenkinek, aki mellénk állt. A továbbiakat illetően is nagy elképzeléseim voltak. Stabil, egy egész életet átölelő zenekari mozgalmat terveztem. Sajnos az egészségem a folytatásban megakadályozott, betegségem miatt szomorúan hagytam abba ezt a munkát. 1983-ban megszűnt az úttörőzenekar, 1985-ben pedig az ifjúsági zenekar.

Igazgatóhelyettesi munkámat szaktanácsadói feladat váltotta fel. Itt is kutattam, hol tudnék többet használni a zeneoktatás ügyének. Továbbképzéseket szerveztem a rám bízott kollégáknak, magas szintű előadókkal. Volt budapesti főiskolai tanárimat hívtam meg ezekre a szakmai fórumokra. Mikor a szaktanácsadói státusz megszűnt, kollégáim fafúvós tanszak vezetőnek választottak meg, majd innen mentem nyugdíjba – rokkant nyugdíjba – 1998-ban.

Végezetül hadd emlékezzem meg Szűcs Józsefről, arról a tanárról, aki elindított a pályán. Az indítás egy villanás volt, hisz mindössze két évig jártam hozzá. Annak nagy részében szó sem volt folytatásról, mégis értek olyan benyomások, amelyek végig kísérték pályámon. Mögöttem akkor már 8 év zeneiskolai tanulás állt és sok mindent megtapasztalhattam. Legnagyobb meglepetésemre egyik órán felvetette, hogy lenne-e kedvem zenei pályán tovább tanulni. Ekkor már 18 éves voltam. Átgondoltam, és igennel válaszoltam. Bemutatott Apró Józsefnek, a Győri Zene-művészeti Szakiskola tanárának és közösen megbeszéltük a teendőket. A tanítási órák továbbra is úgy folytak, ahogyan eddig, Szűcs tanár úr elfogadta az én haladási tempómat, és azt is méltányolta, hogy érettségire készülök. Nem kívánta tőlem, hogy többet órát vegyek, nem „hajszolt” a zenetanulással. Mégis elértünk egy intenzívebb előrehaladást, ami képessé tett a továbbjutásra.

Veszprémbe visszakerülve együttműködtünk a szimfonikus zenekarban, ahol védőszárnyai alatt be tudtam illeszkedni. A színházban zenés darabok indultak, a zenekari munkát ő szervezte. Ebben is gondolt rám, meghívott zenekari tagnak, ami egy kezdőnek nagy szó volt akkor. A zeneiskolai munkában, tanszaki meghallgatásokon, vizsgákon sokat jelentett, hogy hasonló elképzelések és követelmények szerint tudtunk együtt munkálkodni. Mindig a növendék volt a fontos, őt igyekeztünk előbbre juttatni, mégpedig úgy, hogy ne terheljük túl, szívesen és könnyedén tudja teljesíteni feladatait, és szeresse meg a zenét.

Halála váratlanul ért bennünket, tanítványainból kis zenekar alakult és így búcsúz-

tattuk kedves, volt tanárunkat. A zeneiskolában az ő tiszteletére szerveztük meg 1996-ban a „Szűcs József fafúvós emlékversenyt”.

Kodály Zoltán gondolataival zárom visszaemlékezésemet: „*Legyen a zene mindenkié! Aki zenével indul az életbe, bearanyozza minden későbbi tevékenységét, az életnek olyan kincsét kapja ezzel, amely átsegíti sok bajon. A zene tápláló, vigasztaló elixír, és az élet szépségét, s ami benne érték, azt mind meghatványozza.*”

Köszönöm a sorsnak, hogy ezeknek a nemes gondolatoknak magvetője lehettem.

KÖRNYEI JÁNOS
klarinet-szolfézs szakos zenetanár

(A sors nagyon kegyetlen tud lenni. Környei János, akivel együtt tanultunk hegedülni Vidorné Bálint Magdánál, Káté Istvánnál, majd Kollár Kálmánnál, – akivel lovassys diákként 1959-ben az iskola tizenfős zenekarával a középiskolások számára szervezett második keszthelyi Helikoni Ünnepségen Kókai: Kis verbunkját játszottuk együtt és bronz fokozatot érdemeltünk ki – a visszaemlékezését rögzítő kézirat beérkezése előtti napon, Veszprémben, 2016. december 14-én, végleg megpihent. – Requiescat in pace. Cs. M.)